

[REDACTED]

Van: Lieshout, Tijs van
Verzonden: dinsdag 16 april 2024 14:37
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: RCDV POST: Definitief informatiedocument PTSS
Bijlagen: Informatiedocument tbv vragen nav Zembla 20240206_def.pdf

Van: Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio [REDACTED]
Verzonden: donderdag 8 februari 2024 15:01
Onderwerp: RCDV POST: Definitief informatiedocument PTSS

Beste directeuren,

Bijgaand treffen jullie een informatiedocument aan inzake mentale belasting (zoals PTSS). Deze achtergrondinformatie sturen wij u toe zodat u eventuele vervolgvragen van personeelsleden of pers naar aanleiding van de Zembla uitzending (zondag 11 februari) kunt beantwoorden. Dit document is alleen bestemd voor eigen intern gebruik en niet bedoeld om verder extern te verspreiden.

Tijdens de RCDV-vergadering van 8 maart wordt u verder bijgepraat. Tevens heeft de minister aangegeven het onderwerp PTSS te willen agenderen voor het Veiligheidsberaad van 18 maart. De exacte aard van de bespreking is nog niet bekend. Met het oog op de bespreking met de minister worden de BAC Brandweer en het Veiligheidsberaad op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen en vanzelfsprekend worden de relevante betrokkenen meegenomen in dit proces.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

De inhoud van dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke of persoonlijke informatie bevatten. Als u dit bericht abusievelijk heeft ontvangen, verzoeken wij u het te vernietigen en de afzender direct daarover te informeren. Het is niet toegestaan om een bericht dat niet voor u is bestemd te vernenigvuldigen dan wel te verspreiden. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van dit bericht. Aan de inhoud van dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.

Informatiedocument mentale belasting voor vervolgvragen n.a.v. Zembla-uitzending

Waarom deze notitie?

Zondag 11 februari om 22.08 uur op NPO2 besteedt het programma Zembla aandacht aan psychische belasting bij brandweermensen. In de aankondiging van dit programma heeft Zembla de volgende tekst opgenomen:

Zondag 11 februari - 'Zembla: Opgebrand'

De brandweer rukt honderden keren per dag uit om mens en dier in nood te helpen. Het gaat niet alleen om kleine keukenbrandjes of een kat in de boom, maar ook om beknellingen na een verkeersongeval, het redden van mensen die te water zijn geraakt en reanimaties. Het werk kan zowel fysiek als mentaal zwaar zijn en brandweermensen kunnen getraumatiseerd raken door wat ze meemaken tijdens hun dienst. Waar Defensie en de politie een posttraumatische stressstoornis (PTSS) inmiddels erkennen als een beroepsziekte, is dat bij de brandweer niet het geval. Wat betekent dit voor brandweelieden die uitvallen door een trauma? Op welke zorg en ondersteuning kunnen deze hulpverleners rekenen wanneer ze zelf om hulp vragen?

In dit document informeren wij u over de acties die op dit moment landelijk in voorbereiding zijn in het kader van goed werkgeverschap bij mentale belasting. Deze achtergrondinformatie sturen wij u toe zodat u eventuele vervolgvragen van personeelsleden of pers naar aanleiding van de uitzending kunt beantwoorden. Er is geen landelijke woordvoering. In uw eigen woordvoering kunt u benoemen wat u zelf als veiligheidsregio al doet in de preventieve sfeer en na afloop van impactvolle incidenten. Deze notitie is opgesteld ten behoeve van de RCDV en is alleen bestemd voor eigen gebruik.

PTSS erkennen als beroepsziekte?

In de aankondiging van Zembla gaat het over erkennen van een beroepsziekte. De term beroepsziekte kan verschillende definities hebben en dat werkt verwarrend. In dit geval gaat het over de definitie van een beroepsziekte die recht geeft op aanspraken zoals die geregeld zijn in onze CAO. Die definitie verschilt niet wezenlijk van de definitie die politie bijvoorbeeld hanteert: de mentale klachten moeten een verband hebben met het werk of de bijzondere werkomstandigheden.

Het feit dat de veiligheidsregio's PTSS (nog) niet hebben erkend als beroepsziekte, staat niet in de weg om in individuele gevallen tot erkenning te komen. De veiligheidsregio's kijken zo nodig wat er voor de betreffende medewerker in dat geval het meest passend is, bijvoorbeeld door bij te dragen in de medische kosten. Erkenning als beroepsziekte gaat echter over juridische termen en afwegingen en creëert een grondslag voor aanspraken. Om tot hulpvaardige oplossingen te komen helpt het om te focussen op goed werkgeverschap: wat is er nodig om medewerkers zo goed mogelijk te begeleiden als zij mentale klachten hebben die verband houden met het werk? En wat kan en moeten betrokkenen en werkgever doen om klachten zoveel mogelijk te voorkomen?

Het is evident dat onze medewerkers met ingrijpende gebeurtenissen te maken hebben bij hulpverlening. Dat verdient persoonlijke aandacht. Dat wordt in de verschillende veiligheidsregio's ook al gedaan. Denk aan Team collegiale opvang, Bedrijfsopvangteam, coaches en opleiding van leidinggevenden om signalen te herkennen. De ene veiligheidsregio is daar verder mee dan de ander. Het is ieders werkgeversverantwoordelijkheid (volgt uit de Arbowet) om ondersteuning te bieden en adequate zorg te leveren om een medewerker te begeleiden.

Wat is er de afgelopen tijd in de veiligheidsregio's gebeurd op dit thema?

De RCDV heeft de vakraad Bedrijfsvoering eind 2022 de opdracht gegeven om zowel op preventief gebied als op begeleiding van medewerkers bij klachten handvatten beschikbaar te stellen voor alle veiligheidsregio's. Hieronder worden deze opdrachten en de huidige status uitgewerkt.

Preventief

Het instituut ARQ (Nationaal Psychotrauma Centrum) is in de afrondende fase om een handreiking op te leveren waarin eenduidige en uniforme richtlijnen en handvatten zijn opgenomen hoe veiligheidsregio's preventief en middels nazorg (nog) beter kunnen omgaan met medewerkers die te maken krijgen met langdurige en/of kortdurende impactvolle situaties, om klachten en uitval te voorkomen. Het betreft dan niet alleen klachten na een ingrijpende gebeurtenis maar ook klachten die zich pas (veel) later kunnen openbaren en/of klachten die te maken hebben met een opeenstapeling van stress.

Het eindproduct van dit project is een handzame doorklikbare PDF waar in iedere fase van begeleiding wordt aangegeven welke middelen ingezet kunnen worden. Naast deze doorklikbare PDF kunnen praktijkervaringen vanuit de veiligheidsregio's verzameld worden zodat een gezamenlijk digitaal platform ontstaat waar de regio's elkaar helpen de goede dingen te doen op preventie. De Richtlijn psychosociale ondersteuning geüniformeerd wordt hierbij als uitgangspunt gebruikt en vertaald naar een op maat gemaakt document ten behoeve van de veiligheidsregio's. De onderdelen uit het document zijn: voorbereiding op ingrijpende gebeurtenissen, collegiale ondersteuning, signaleren en monitoren en inzet professionele hulpverlening. Een concept eindproduct is recent opgeleverd en wordt beoordeeld door een daarvoor ingestelde werkgroep met vertegenwoordigers uit de veiligheidsregio's.

Onderzoek naar landelijke regeling PTSS voor de veiligheidsregio's

De RCDV heeft de wens geuit om een verkennend onderzoek te doen naar de mogelijkheid om te komen tot een landelijke regeling voor mensen die gediagnosticeerd zijn met PTSS als gevolg van het werk bij de veiligheidsregio. Hiervoor is een werkgroep gestart en een jurist aan de slag gegaan. De achterliggende gedachte is dat het helpend zou zijn als medewerkers waarbij PTSS gediagnosticeerd is, in ieder geval hetzelfde proces doorlopen. Er is nog een aantal keuzes te maken in de opzet en reikwijdte van de regeling. Deze worden tijdens de RCDV-vergadering van 8 maart 2024 doorgenomen. Denk bijvoorbeeld aan de voor- en nadelen van één uniforme landelijke regeling, aan het al dan niet maken van onderscheid tussen beroepskrachten en vrijwilligers, hoe om te gaan met schade of onkosten als gevolg van de aandoening, wie mag de diagnose stellen, hoe gaan we om met claims van oud-werknemers etc.

Tot slot, enkele relevante aspecten:

- Het al dan niet erkennen van een beroepsziekte is aan de individuele werkgevers, niet aan het Veiligheidsberaad of andere instanties. Dit in tegenstelling tot hoe dit bij de politie geregeld is, die dat als één werkgever doet.
- Het al dan niet erkennen van de ziekte PTSS als beroepsziekte staat los van de zorg voor de medewerker. Het is ieders verplichting als organisatie om goed voor je medewerkers te zorgen. Iedere veiligheidsregio heeft een arbodienst, kan individuele trajecten afspreken en kan speciale zorg aanbieden.
- Het ministerie van J&V agendeert het onderwerp PTSS ook voor het Veiligheidsberaad in maart. De minister wordt dan ook meegenomen in bovengenoemde ontwikkelingen.
- PTSS valt niet onder de Landelijke regeling aanspraken bij ongevallen.
- Voor het preventieve document dat wordt opgesteld wordt de Landelijke richtlijn psychosociale ondersteuning geüniformeerd als uitgangspunt gebruikt. Deze richtlijn wordt op dit moment herzien. De uitkomst van deze herziening is ten tijde van de publicatie van ons preventieve document nog niet gereed. Zodra deze herziening gereed is zal het preventieve document daar op, indien nodig, aangepast of aangescherpt worden